

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravišтво (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 137.

V Ljubljani, v petek 19. junija 1885.

Letnik XIII.

Nektere opazke o „Matici Slovenski“.

„Matica Slovenska“ je 10. t. m. imela 69. odborovo skupščino, v kateri je na dnevnem redu bila tudi obravnava o resolucijah občnega zbora. — Mnogi smo bili radovedni, kako se bo glasilo poročilo o tej obravnavi tem bolj, ker je vmes „Slovan“ poleg svojega šarastega popisa o zadnjem občnem zboru donesel v prilogi št. 9.: „Odperto pismo slavnemu odboru „Matice Slovenske“ — poslal Fr. Podgornik o svojem sestavku natisnjem v Letopisu (str. 274—286): „O človeškem razumu“.

„Matice Slovenske“ odbor je omenjenemu pisatelju dal dokaj glasovito pismo v „Novicah“ (št. 24); gledé na poročila ne povsem resnična v časnikih pa zjedini se odbor v tem, da na le-ta uradno ne odgovarja, marveč prepušča popravilo družnikom samim.

Živo mi je še v spominu, da so se o neki dóbi mladi s posebno ihto bili zagnali v odbor družbe Mohorjeve, češ, da se mora preosnovati in po pravilih prenoviti. Odbor jim je kratko a krepko odgovoril, in bilo je — mir besedi. — Zavidati se sme odboru Mohorjeve družbe, da mu ni treba sklicevati občnih zborov, kajti — skušnja uči, da tudi „Matici“ doslej niso bili na korist, nikar že v slavo! — Toda — kar je, to je! Pojasnim naj tukaj le, zakaj pravim, da je o zadnjem občnem zboru „Slovanovo“ poročilo bilo šarasto.

„Po tajnikovem poročilu, piše „Slovan“ št. 9, str. 141), se je unelo živo pogovarjanje o društvenem delovanju . . . Najprej se je oglasil g. profesor A. Raič . . . Naposled je še obveljal njegov predlog, naj odbor ne izdaje slovensko-italijanske slovnice, češ: kdor se hoče učiti italijanskega jezika, lahko se ga uči iz nemških knjig.“ — Dobro je povedal mu g. predsednik, da je vprav gosp. profesor vzrok mnogim nepotrebnim razpravam o novih pravilih pa o izrednem zboru; premalo pa mu je posvetil, da

dosedanji odborniki v dejanji spričujejo svojo dobro voljo, ker se v toliko in tako dolgih odsekih in odborovih sejah žrtvujejo na korist „Matice“, kedar je g. Raič ponavljal, da „z nekoliko dobro voljo se res dá „Matica“ vladati tudi s starimi pravili!“ — Kar je kvasil g. profesor o slovensko-italijanski slovnici, tega g. predsednik še omenil ni; tudi ni bilo vredno. Kako more „Slovan“ pisati, da je njegov predlog obveljal!? Iz obravnav „Matice Slovenske“ bi prof. Raič smel védeti, da je slovensko-italijansko slovnico odbor sam naročil, da so rokopis trije presojevalci strokovnjaki hvalno potrdili, da je odbor sklenil, naj se dá na svetlo s podporo ter v ta namen odločil pisalec že nekaj nagrade. Razun tega naj se pomni, da bi „Matica“ že v tem oziru pridobila si veliko zaslugo, ako pokloni slovenskemu slovstvu umotvor, kakoršnega še doslej nima. To ni le suhoparna slovnica, marveč ima v drugem delu bogat evetnik iz najboljših pisateljev, in v tretjem delu primerjen slovar. Po tej knjigi bi se italijanščine ne učila le mladina šolska, temuč mnogo slovensko občinstvo po Istri, Goriškem itd., ktero nemščine ne zna. In čuditi se moramo, kako da dan danes, kedar delamo na to, naj se mladina naša na podlagi materne jezika uči tujih jezikov, starih in novih, profesor slovenskega jezikoslovja svetovati in zahtevati more, naj se Slovenci učijo laščine iz nemških knjig!!

Da je „Slovanovo“ poročilo o zadnjem občnem zboru res šarasto, kažejo besede: „Res pa je, da je — Anton Trstenjak — citoval iz zadnjega Letopisa naslednji stavek na strani 317, kjer odbor sam govori o sebi tako le: „Vsled sedanjih razmer se tudi lahko pripeti, da gospodje glasujejo in odločujejo o stvaréh, katerim niso večši nikakor.“ Odbor je sam dal sebi tako slabo svedočbo, a ne govornik.“ — O ti nesrečni odbor, ki si daješ sam sebi take svedočbe! si mislim o tem slučaju; a pogledam v Letopis, je-li to istina, kar spoznam, da odbor „Matice Slovenske“ ravna pametno, ako na taka lažnjiva poročila sam ne odgovarja. — V Letopisu str. 317 so navedene be-

sede, ktere je govoril g. profesor Šuklje, kedar je zagovarjal načrt za preuredbo pravil in opravičnega reda, s svojega stališča, kar je pa odbor v naslednji seji zavrgel vse z načrtom vred. — Kako more bistrourni (?) g. Trstenjak pisati nato v „Slovanu“, da je odbor sam sebi dal tako slabo svedočbo?!

„Vsekakor upamo, da bode prihodnjič na dnevnem redu prememba pravil“, piše „Slovan“. — Prazno upanje, kajti odbor je „post tot discrimina rerum“ oni nasvet in načrt o novih pravilih zavrgel, svést si, da se, kakor je celó prof. Raič priznal, s starimi pravili „Matica“ dobro dá vladati, in ker je vsakemu jasno, da se „Matica“ primerjati ne more niti z družbo Mohorjevo, niti z „Maticeo Hrvatsko.“

Kar razliko v pisavi zadeva, je po moči ogibati se resničnih napak; popolnoma enostavna pisava ali vstrojena po jednom kopitu se svobodnim in učnim pisateljem vendar ne more ukazovati, in se ne nahaja niti v bolj dovršenih jezikih od slovenščine, ktera se še vedno olikuje. — Kažejo se v raznih pisavah značaji, in po njih možje, kateri so za svoje stvari tudi sami odgovorni. — Nasvet o nakupovanji in izdajanji nekterih slovečih pesnikov je v sedanjí dobi jako kočljiv, in „Matica“ mora biti silno previdna, da ne užali večine svojih društvenikov brez potrebe.

Kedar je g. predsednik opomnil, da je „Matica“ časih dala višo nagrado od pristojne po pravilih, tedaj ni rekel, da je dajala več nego 40 gld.; marveč le tu in tam pri posebno dobrih prevodih več nego 18 gld., ali pri prav koristnih razpravah nam. 25, da je dala po 30 gld. od pole; to naj še nasproti nekterim neljubim razlagam pové iz popolnoma zanesljivega vira.

Prav modro je predsednik pojasnil dolg — nastali pri glavnici „Matičini“, češ, naredili ste ga družniki, katerim „Matica“ nikdar dosti knjig in posebej šolskih ni mogla spraviti na dan! — Kar je razgovarjanja bilo o prejšnjem tajniku, bilo je zeló nemodro in mučno; ako tajnik nima duha, mu ga

LISTEK.

„Dvanajsterim večerom“ zadnji dodatek.

(Dalje.)

Drugo pa, bistveno drugo je Bogu Stvarniku svetovati, kaj ima stvariti, česa ne. To pomeni toliko, kakor priznati mogočnost, da Bog zamore neprav delati. In Bog je po stiku pesnikovih besed že s tem neprav delal, da je nesrečnega pesnika stvaril. To je eno in isto, kakor indirektno tajiti pravega Boga in priznavati usodni fatalizem. In v tem je, g. pesnik, Vaš „corpus delicti“. Zatoraj je Vaš klic bistveno različen od besed Zveličarjevih. Ta je namreč o Judi tako govoril le gledé njegove nespokornosti do konca in večnega pogubljenja, ki je morala iz one slediti. Zatoraj pa ga je skušal še med tem in po tem, ko je tako govoril, k pokori omehčati. Kako milo ga je vabil še celó v onem trenutku, ko ga je izdajal: „Juda, s poljubom izdajaj Sinu človekovega?“ Zakaj tako? Zato, ker je bil prepričan, da Juda, akoravno rojen ali vstvarjen, vendar ni še zarad tega pogubljen dokler živi, ker ima prosto voljo k Bogu se vrniti in je zatoraj od njega odvisno, da uide večni ne-

sreči. Da se ni spokoril, je toraj njegova, edino njegova krivda, ne Stvarnikova.

Naš pesnik pa v zadnjih verzih svoje pesni izraza željo raje ne biti, kakor biti, to je z drugimi besedami, popolno obupnost. Njemu ni najmanjšega upa več, toliko se vspeti, da bi mu bilo bivanje večja dobrota kakor ničevost; za Juda to življenje ni bilo še pekel, pesnik pa s svojim obupom prinese pekel iz večnosti v življenje; ker življenje brezupno je pekel. V tem je toraj izražen najhujši pesimizem, a obsojen ob enem Stvarnik, ki je dal človeku tako življenje, iz kterega ni upa rešitve. Nadalje ni Jezus Kristus v onih besedah nič drugega izrekel, kakor nesrečo pogubljenja Judovega, ki se je imelo vsed njegove nespokornosti kmalo vresničiti. Izjava njegova se toraj nanaša na konkreten slučaj in spada kot taka v vrsto zgodovinskih izjav. Vse drugače naš pesnik. On se v pesni postavi v stvarnico Božjo in tu premotruje stvarjenje in sodi: vse prav, le človeka ne. On se ne izjavi o konkretnem slučaju, ampak modruje, kako bi se imelo zgoditi. On govori kot misleč filozof in besede njegove imajo, da govorim v smislu g. Levea, filozofičen pomen; zarad tega izražajo splošnje nazore o vstvarjenji Božjem v obliki prošnje, ki je pa v resnici svét ali nauk,

nekaj blažen sicer, a bistveno vendar svét ali nauk. Dalje se rek Gospodov nanaša le na eno osebo, na Juda, pesnik pa izjavi se o celem človeštvu, vstvarjenem od Boga. Vemo pa, da posameznega človeka nesreče je kriv človek sam, nesreče človeštva pa, v kolikor je vstvarjeno od Boga, drug ne more biti kriv, nego Bog Stvarnik sam. In res, to slednje sledi ne le iz pesni, ampak iz razlage pesnika samega.

Govorivši g. pesnik o pregrehah in hudobijah človeškega rodú piše nadalje tako-le: „Človek, ki vidi napake, želi jih videti popravljene (od njega samega podčrtano). In na to meri moj zdihljaj.“ Pesnik toraj želi videti napake popravljene! Toda, kako? S tem, da Boga prosi, človeka ne vstvariti. Res, to je najzdatniše sredstvo greh zabraniti; da bi Bog človeka nikdar vstvaril ne bil, gotovo bi tudi nikdo ne bil grešil. Toda ali ne vidi g. pesnik, da dela s tem stvarnika krivega napak človeških? Ako se pregreha ne dá drugače popraviti, nego z vničenjem človeka, je gotovo vsega zlega kriv le Stvarnik, njemu samemu nezaupnica podpisana. Kak Stvarnik ta, ki je človeku tako bivanje dal, da mu ni drugače rešitve iz greha in nesreče, kakor v vničenji? Ne g. pesnik, jaz bi na drug način skušal popraviti napake človeštva; opominjal bi tako-le:

tudi ves odbor „Matičin“ dati ne more. — Ravno tako nemodro je oponašanje o tolikem številu odbornikov, domačih in vnanjih, kateri delovanja „Matičinega“ nikoli, nikjer in nikakor ne opovirajo, pač pa mnogokrat lepó pospešujejo.

Z določilom o sklepih po nasvetih občnih zborov, na ktere je „Slovenske Matice“ odbor strogo vezan ali pa ne, poskrbel je odbor le za svoje in vsega društva dobro ime ter vzlasti za čast tistih, ki jih kedaj zbor hoče poslati. — Po novih udih in po bolj natančnem vplačevanju smé se soditi, da si „Matica“ spet pridobiva tolikanj potrebnega zaupanja, in le želeči je, da bi razumno občinstvo ne gledalo samo na nedostatke in napake, brez katerih ni nobeno delo človeško, marveč na koristi in dobrote, ktere naklanja slovenskemu narodu, in ktere se pospešujejo le z zjedinjenimi močmi.

O „Slovenca“ naj povemo o priliki le še to, da poročila o zadnjem občnem zboru v njem (štev. 79) ni pisal odbornik „Matice Slovenske“.

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. junija.

Notranje dežele.

Gnjilih limon in smrdljivih jajc v *Poreči na Istrijskem* še ni zmanjkalo in so jih zopet pri poslednjih volitvah pripravljene imeli za — Slované. Laška irredentovska pijana banda bila je vrh tega še oborožena z nabrušenimi nožmi in drugim orožjem, s katerim so slovanskim poslancem žugali in celo na volišči v pričujočnosti ondanjega c. kr. okrajnega glavarja, ki na vse to ni besede zinil. Kaj čemo? Da so irredentariji zmagali, se je le surovi sili zahvaliti, s katero so slovanske volilce odganjali in jim tu pa tam še celo s smrtjo žugali, če bi ne bili odstopili od volitev. Vsled tega se je zgodilo, da več nego 200 slovanskih volilcev v Poreč došli niti voliti ni moglo, ker jih je laška sodrga po ulicah z gnjilim krompirjem in zaprtki ometavala in jim z orožjem žugala. Čudno da c. k. orožnikov, ki so pri vsaki reči zraven, kjer le dva ali trije Slovenci glave staknejo, ni bilo nikjer videti. Toda kaj to! Zastave, če tudi cesarske, so mnogo bolj nevarne, kakor pa irredenta in toraj se morajo tudi bolj skrbno zalezavati. Da si volilci takega strahovanja niso lahko prenašali, so se vendar le tolikanj brzdali, da ni bilo pretepa. Pač pa so hotli brzojaviti vladi, kaka krivica se jim godi, toda brzojavni urad v Poreču dotičnega telegrama ni hotel sprejeti. Volilcem je bilo mogoče še le drugi dan v Kanfanaru brzojavko oddati. Glasi se: „Včeraj 22. maja bila je večina volilcev pri volitvi volilnih mož v Poreči napadena od laške stranke, ktera ji je s smrtjo žugala. Vsled tega morala je večina slovanskih volilcev, ne da bi bila svojo dolžnost opravila, Poreč zapustiti. V Poreči se ta brzojavka kakor rečeno ni hotla sprejeti. Radovedni smo, silno radovedni kako bodo v Trstu to točko rešili! Sploh se na Primorji pod Taaffejevo vlado reči godé, katerim zastoj enakih iščem po avstrijski zgodovini. Po takem načinu se pač ni nadjati sporazumjenja med avstrijskimi narodi! A Slovan, zvesta podpora cesarja in države, tudi ne bo vklonil svojega krepkega tilnika Lahu, sovražniku cesarja in države?! Ne, tega se ni bati; a prašamo pa vendar kake reči so to v pravni državi in pri veljavi enakopravnosti po članu XIX.

Avstrija, ponosna smeš biti na svoje *Nemce po Šleziji*, tako zvesto te ljubijo! Pri volitvah je bilo in stala sta si nasproti kandidata superintendent dr. Haase in pa državni pravnik Wanšura. Zmagal je prvi. Popoldne ob 4. uri je bil izid volitev že znan in so nemški „irredentovci“ svojemu poslancu Haasetu napravili sijajen banket z godci. Dr. Haase je govoril pri oknu iz hôtela zunaj pred hôtelom zbrani množici in je zaključil svoj govor z živahnim „hoch“ nemškemu cesarju Viljemu, ker le njemu se je zahvaliti, da se smé v Šleziji še nemško govoriti! Takoj na to zagodli so godci v salonu prusko himno, zunaj stoječi Nemci so jo pa peli; kmalo so pa tudi odličnjaki v salonu peti jeli. Čez nekaj časa zapeli so tudi avstrijski cesarsko pesen. Tako se godi dandanes v Šleziji, kjer ima naš cesar vendar še popolno gospodarstvo in pravico! Nerazumljivo je nam, kako da se take veleizdajske predrznosti v javnosti sploh trpé. Ali jih vlada res ne vidi? Pri nas so se svoje dni ljudje zapirali, če so rusko himno peli med saboj v veseli družbi. Tukaj pa pri političnem dejanju v Avstriji tako ostentativno našega cesarja žaleči slavo-klici! Toraj nemškemu cesarju na prvem mestu „hoch“ od ravno izvoljenega državnega poslanca! Če to ni veleizdaja, potem pač več ne vemo, kaj bi bilo še veleizdaja. Če nobeden drugi ne sliši, naj si zapomnijo saj izvoljeni poslanci, da pri verifikaciji (potrjenji) izvolitev take izdajice svetu označijo; ker taki čini so gotovo pripravi, da zadušijo vsako domoljubno čutilo in vso zvestobo do presvitle cesarske rodovine v srečo prebivalcev.

V narodnem gledišči v zlati Pragi pozdravil je *iz Amerike došle Čehé* načelnik gledališčenega odbora vitez Skramlik, rekoč: „Veselega srca kličem Vam v tej zlati hiši, v prekrasnem narodnem gledišči, dobro-došli! Od blizo in daleč dohajali so v to gledišče, od kar smo ga odprli, sinovi in hčere našega naroda. Najsijajnejše teh potovanj, najlepših vseh gledališčnih vlakov pa je bil gotovo Vaš, dragi bratje in sestre! Iz daljnih krajev novega sveta onstran širokega morja se niste zbal nobene žrtve nastopivši pot v staro svojo domovino, pozdravljat tempelj umetnosti, nad čegar krasoto se bote unemali in radovali; ob enem ste pa s tem prihodom dokazali, da se čutite z nami jeden narod in jedna družina. Velikansk je ta čin in nenavaden, kteremu v zgodovini in v življenji nobenega naroda enakega ne vemo! Zastoj bi skušali popisati navdušenje, v katero ste nas in ves naš narod pripravili s svojim prihodom! Zatoraj zakličem Vam še jedenkrat iz polnega srca: Dobro-došli in tisočkrat pozdravljeni v narodnem svetišči!“ Gromoviti „slava“-klici bili so na ta pozdrav najprimerjeji odgovor. — Predolga bi bila vrsta, ko bi hotli vse govore navajati, s kterimi so jih sedaj tu sedaj tam sprejemali. Le toliko smemo reči, da zlata Praga tolikošne radosti ni še kmalo imela in ne tolikošnega navdušenja kazala, kakor se je to ravno sedaj godilo, ko je sprejemala svoje brate in sestre iz daljne Amerike.

Madjari so v svoji vsemogočnosti storili zopet korak dalje v političnem državnem življenji. Ker imajo trdno vero, da brez znanja madjarsčine ni izveličanja v državi sv. Štefana, izdal je naučni minister ukaz na vse nadžupanstva ter njim podrejene šolske oblasti, da se mora madjarsčina po vseh ljudskih šolah, ki so pod krono sv. Štefana, učiti kot obligatni učni predmet. S tem ravno Madjari hočejo doseči, da bodo tudi nemadjarji umeli ondanjši državni jezik. Če bodo kaj več vspeha imeli po nemadjarskih slovanskih in nemških ali rumunskih krajih, kakor ga imajo pri nas s podukom nemščine po kmetih, ne vemo; da bode pa ta odlok naučnega

ministra, ki se je spisal po naročilu prvega ministra Tisze, provzročil med nemadjarskimi prebivalci po ogerskih deželah veliko nevolje, smo pa prepričani. Tisza sicer misli, da je madjarska država v narodnem oziru že zadosti vtrjena, da sme že silo napeti za vpeljavo madjarsčine, pa se moti. Pri Slovakah se mu to zná posrečiti, manj se mu bo pa obnesla ta želja pri južnih prebivalcih Srbih i Rumuncih, ki so ravno tako ponosni na svojo narodnost in na svoj jezik, kakor Madjari na svojega. Znano pa je, da se v narodni šoli poduk nematernega jezika izvršuje na škodo maternemu. To vedó tudi Srbi in Rumunci in vpirali se bodo, dokler bo mogoče.

Vnanje države.

Iz *Belega grada* se poroča, kar se je že lansko leto govorilo, da ste avstrijska in srbska vlada sklenili vojaško pogodbo, vsled ktere bode Srbija avstrijskim vojaškim prehodom vedno odprta, kedar bo treba večih oddelkov v istočne kraje zasedenih dežel poslati. Okrožni načelnik v Užici ob zapadni srbski ali istočni bosanski meji dobil je menda že dotične ukaze. Ravno tako se je naročilo okrajnim in občinskim uradom, naj ne ovirajo prehoda avstrijskih čet preko srbske zemlje, temveč naj jim kolikor bo le mogoče, na roko gredó. Koliko je na tej novici resničnega in če je sploh kaj, ne moremo še danes soditi. Toliko pa lahko rečemo, če je vest resnična, potem se mora Avstrija v resnici bati novih nemirov v Bosni in Hercegovini, ker misli upornikom od istočne, to je, od srbske strani do živega priti, kateri bi se izvestno za slučaj batin, ki jim ne odidejo, umaknili na srbsko zemljo. Le to bi mogel biti povod pogodbi, če ima sploh vsa zadeva kaj resnične podlage. Srbski radikalni listi so sicer mnogo kričali, kako da se po Bosni in Hercegovini vse na ustajo pripravljajo, toda dokazalo se je, da vse skupaj ni bilo drugega nego pobožne želje srbskih klativiteзов in nemaničev, ki si zopet kakega prekuca želé, da bi si nekaj stotin „prislužili“ z agitacijo in podpihovanjem proti Avstriji. Za denar bi jim pač ne bilo skrbeti; taistega za tako „blago“ reč (!) dober prijatelj vedno dá! Sicer moramo pa opomniti, da so o enaki pogodbi že lansko leto časnikarji vgibali.

Na *Ruskem* so objavili postavbo tikajočo se stalne vojske ob vojnem času. Tedaj se imajo napraviti iz tistih kadrov rezervnih batalijonov, ki so stalno nastavljeni po trdnjavah, pešpolki po pet batalijonov. Da zaradi te novotarije še ne bo takoj vojske, se samo po sebi umé; Rusija le skrbi, dokler ima čas, da bo imela kaj v roke vzeti, kedar bo treba. Da bo pa ta potreba prišla prej ali poznej, so v Petrogradu ravno tako prepričani, kakor v Carigradu ali Londonu in v Berlinu morda ne manj kakor na Dunaji. Da bi imela ta novotarija kaj pomena zaradi Gladstonovega odstopa ni verjetno, če tudi je odstop Ruse jako prijetno iznenadil. Rusi so veseli, da so se znebili diplomata, ki ni bil ne javen nasprotnik, pa tudi ne tajen prijatelj. Gladstone je po svoji protislovja polni politiki ob vse sočutje na Ruskem prišel in je toraj pač lahko razumljivo, zakaj da ne bo nihče jokalo po njem. Sicer so pa Rusi prepričani, da bo pravi naslednik Gladstonejev, ki se bo še le po novih volitvah pokazal, odločnejše politične strune napol v vsakem oziru in to jim je ravno všeč. Določilo se bode stalno, kolikor se namreč to v političnem življenji določiti dá, bodočnost med obema državama. Če je res, kar ruski listi pišejo, je večina ruskega naroda za mir in le fanatična manjšina s sabljo rožlja.

Novi kabinet na Angleškem je že so-stavljen. Ministerski načelnik, ob enem državni tajnik zunanjih zadev je Salisbury; lordkancelar Sir Hardinge Giffarde; lord-predsednik v tajnem svetu Sir Stafford Northcote, ki se bo povišal

Ti, o človek, imaš prosto voljo; res sicer, da ti je od Stvarnika dana, toda on ti je ni dal za to, da se njemu vpiraš in si tako nakopješ časno in večno nesrečo, ampak on sam hoče, da se prosto zanj odločiš in tako večno srečo dosežeš. Zatoraj pa popusti napake in greh ter spolnui Božje zapovedi, o človek! Tako bi jaz opominjal nesrečnega človeka na tej zemlji, ne pa klical k Bogu: Človeka nikar! A toliko boljše umemo pesnikovo „popravljanje“ Božjega vstvarjenja, ako premišljamo, kaki so njegovi nazoru o prosti volji, ktero v nekterih pesnih tako všibi, da jo skoraj popolnoma tají. O tej točki sem že govoril in znam še govoriti.

In čujmo, kaj dalje g. pesnik piše: „Jaz ne prosim, naj Bog ne vstvari nobenega človeka, ampak le takih ne, kot sem jaz.“ In kak je pesnik? Nesrečen, popolnoma obupen. In kdo je tega kriv? Morda pesnik? Kratko nikar! O svoji krivdi še ne črhne ne, pač pa povdarja spet in spet: o Bog ne vstvari, ne vstvari! Tu tiči vir vsega zlega. Ne vé li g. pesnik, da ako je tak, t. j., nesrečen, zamore postati drugačen, ako le hoče, ker naša sreča in nesreča je v naši oblasti; čemu bi sicer Bog še pozivljaj nas, naj izberemo, kar hočemo, dobro ali slabo? Kakor sam spričuje, je g. pesnik ves pomen pesni stlačil v stavek: „O gospod,

vstvari dobre in srečne stvari, dobre in srečne ljudi!“ Vprašam, čemu ta prošnja? Vstvari dobre ljudi, a ne takih, kakor sem jaz. Kakih? Gotovo slabih. Bog tedaj vstvarja tudi slabe ljudi?! Res sicer, da je dosti od Boga vstvarjenih ljudi slabih, toda slabi niso, ker so vstvarjeni, ampak ker so se, dobri vstvarjeni, sami sebe slabe naredili. A potem pa ne kličimo: Bog stvari dobre ljudi, ker to je toliko, kakor priznati mogočnost, da Bog zamore slabih ljudi vstvariti; ampak recimo: /O človek, ki si dober vstvarjen od Boga, ne delaj sam sebe prostovoljno slabega! / Jasno toraj, da se Jezusov rek o Judi bistveno loči od pesnikovega pesimističnega klica. Pomislite vendar, g. pesnik, kam ste zabredli! V vsaki izjavi pokažete, kako krive in napačne nazore imate o najvišjih resnicah, nazore, ki resnično močno diše po panteističnem pesizmu.

Da, i pesen i to, kar je pesnik v nje obrambo spisal, vse diši po panteistični spaki, ktero nam je Stritar v slovstvo zanesel. Še nekaj. One „zmote“, o kterih govori pesen, pravi g. pesnik, da so „pregrehe in hudobije“ in te „zmote“, da so glavni motiv njegovega vsklika. Nekako čudno se zdi, kako zamore pesnik pregrehe in popačenost človeško kar kratko imenovati „zmote“. Zmote zadevajo um, za-

toraj pa se zdi, kakor da bi pesnik grehu vzroka iskal ne v prosti volji, ampak v razumu. No, res, sicer, da se večkrat greh imenuje zmota, grešiti večkrat se pravi tudi zmotiti se, in znane so prerokove besede: omnes nos erravimus. (Mi vsi smo se zmotili.) Vendar pa se tako nazivanje greha godi v nepravem, v prenesenem pomenu, tako zovemo greh, ko hočemo bolj evfemistično govoriti o človeški hudobiji, to nazivanje ima vzrok v tem, da se res kdaj greši deloma iz nevednosti ali zmote, vendar pa ta zmota ni pregrešna ako ni prostovoljno zakriviljena, zatoraj pa greh kot tak ima svoj edini vzrok v prosti volji in je le v toliko greh, v kolikor je v prostem hotenji. A prav zato je čudno, kako zamore pesnik govoré o pregrehah človeštva sploh, te imenovati „zmote“; s tem vso pregrešnost in popačenost človeško speljuje na nevednost uma, a ne na zlobnost volje. Na nevednost uma, res, ker on sam piše, da te „zmote“ izvirajo iz „dvojbe“, ki človeku razrivajo sree, ga priženó na razpotje med dobrim in hudim, med čednostjo in grehoto. Toraj: pregrehe in hudobije-zmote, te pa iz dvojbe, t. j. vsem hudobijam vzroka iskati je v umu, a ne v volji. In ako obrnemo reč na drugo stran: da bo človek ravnal prav in ne grešil, zado- stuje, da le z razumom pravo in dobro vsprejme,

v péra (član gosposke zbornice in odličnjak.) Kanceler zakladnice in zastopnik vlade v dolnji zbornici je Sir Mihael Hicks-Beach; državni tajnik notranjih zadev Sir Richard Cross; državni tajnik naselbin je polkovnik Stanley; državni tajnik vojske je Mr. Smith; prvi lord pri admiraliteti je lord George Hamilton; državni tajnik za Indijo lord Randolph Churchill; lordlajtnant za Irsko postal je Earl of Carnarvon; načelnik poštnega urada je pa John Manners.

Švicarjem jeli so lasje kviško stopati, kaj bo z njihovo obrtnijo, ako jo bodo sosednje države z varstveno carino tako hudo pritiskale. Posebno zadeti so izdelki, ki se iz Švice na Nemško uvažujejo in to: mlinski izdelki, bombaževina, svilna tkanina, čipke in vezljanje, ure in živina. Da se propadu domače obrtnije po zvišani varstveni carini sosednjih držav kolikor mogoče zapah napravi, združila se bodo vsa švicarska obrtna društva v jedno veliko osrednje društvo in to bodo potem skrbelo za obnovljenje trgovinskih pogodb s sosednjimi državami Nemško, Avstrijo in Francosko, da ne bo domača obrtnija propala.

Volilna preosnova in vpeljava volitve po imenikih na **Francoskem**, ob katero se je bil Gambetta spodtaknil in padel, zadobila je v republiki zopet veljavo, kakor jo je imela ob času drugega cesarstva. Že bivši minister Jules Ferry spisal je o tem važnem odseku javnega življenja posebno knjigo in kamora jo je večinoma odobrila. Le nekaj malega je popravila v njej, kar se ji ni dobro zdelo. Najvažnejša poprava je ta, da se pri volitvah po imenikih ali pri tako zvanem „listenskrutini“ tuji na Francoskem naseljeni ne vstevajo med prebivalce, za ktere se potem določi poslanec. Listenskrutini zahteva namreč, da se prebivalci cele dežele soštejejo in potem se določi, na koliko tisoč da naj bo jeden poslanec. Tujece so iz tega všteti izločili. S tem so radikalni stranki, ki je na Francoskem delavska stranka, jako občutljivo klofuto založili. Kajti tujece se večinoma tje kaj drvé, kjer je obrtnija najbolj razvita, kjer imajo največ tovarn. Če se toraj tujece ne bodo všteli za podlago določbe števila poslancev, se bode moralo toliko več domačinov všteti, da bode število polno, toraj bodo poslanci radikalne okraje zastopajoči absolutno veliko več število prebivalcev zastopali ali, kar je jedno in isto, na radikalne kraje bo prišlo vsled tega, ker bo imel jeden poslanec več prebivalcev v svojem zastopstvu, manj poslancev, kar bo pa le republiki sami na korist, kajti radikalci ji niso ravno najbolj prijetelji. Oni le bolj komuno in petrolej obratajo. Da bode pa ta preosnova tudi za vpeljavo monarhije jako ugodna, razvidno je že iz tega, ker je ona jedenkrat za tak preobrat že služila in to ravno Napoleonu III. Republika dobila bo namreč vsled tega večino na svojo stran, ki ji bo slepo vdana. Naj se taiste le jeden ali drugi, ki ima kako pravico do monarhije in je v kamori za poslanca, posluži, če jo namreč na svojo stran dobi, kakor se je to posrečilo svoje dni Napoleonoma in vsa republikanska večina ne bo drugega, kakor dobro namazan stroj, ki se bo za omenjenega pretendenta vrteti in prav gladko teči jel.

Časniki omenjajo nekega pisma, o katerem se trdi, da ga je **Mahdi** pisal. Pismo je došlo v Dongolo. V tistem pisanju pravi Mahdi, da tistih kristjanov ne bo nič več spustil izpod svoje oblasti, ki so Mohamedovo vero sprejeli in sami prostovoljno pri njem ostanejo. Tudi Angležem Mahdi prigovarja, da naj k njegovi veri pristopijo in njegovi vojaki postanejo, sicer jih bo vničil in tako zdelal, da še domu ne bodo znali. Poleg tega pisma došlo je pa v Dongolo še drugo pisanje podpisano od 96 vjetnikov, večinoma Grkov, Koptov in Sircov, ki so vsi od Kristusove vere odpadli in Mohamedovo sprejeli.

kdor ima pravo spoznanje, ni mogoče, da bo slabo delal, ker volja nima pri tem ničesa opraviti. In ta nauk — po čem diši? Oj že zopet po idealističnem panteizmu, kateri druge realnosti ne pozna, nego idejo ali misel, po tej se duh spoji s svetovnim pojmom, tako, da kdor v spoznanju tega useže, je nepremično, bistveno združen z božanstvom, zatoraj pa absolutno grešiti ne more! To je bil nauk vseh panteistov do današnjega dne; zatoraj se pa tudi — v našem veku vpijanjenem od tega duha vedno le kliče: luč! prosveta! Dovolj spoznanja in človeštvo bo dobro. In v šoli modérni se na drugo ne ozira, nego na znanost, kakor da bi od te same imeli nadjati se odrešenja, vzgoja srca pa in volje se popolnoma prezira.

Tako tudi nevedé g. pesnik. Zatoraj pa človeka zaradi trpljenja in zmot ne zna kakor „pomilovati in obžalovati“. Naravno, ako vsa njegova pregreha izvira le iz zmot in dvojbe, a ne iz proste volje, ki ga edino naredi odgovornega in krivega iz zatoraj ne le pomilovanja, ampak tudi obsodbe vrednega. Ne, ne, ta zadnja pade le na Stvarnika, on naj jenja vstvarjati, a ne človek grešiti!

(Dalje prih.)

Ti odločno izjavljajo, da jih ni nič več volja Mahdija zapustiti, ker niso nič več kristijani. Med drugimi podpisala sta tudi Lupton Bey in Slatin Bey. Angležev v Dongoli ni nobenega več, vsi so šli; več nego 12.000 oseb zapustilo je Dongolo, odkar so se Angleži vmikati jeli.

Izvirni dopisi.

Z Dolenjskega, 17. junija. (Po volitvah.) Državno-zborske volitve so končane. Volilna doba bila je sicer kratka, a ravno zato pa tudi toliko bolj živahna, da ne rečem razburjena. Vsak si je smatral v svojo dolžnost po vesti svoji ali pa po vesti svojega voditelja donesti svoj vinarček ter tako pripomoči k zmagi.

Kar zadeva našo milo domovino posebej, poučili smo se, da se je posebno Dolenjska odlikovala. Pa v čem? V rušenju narodne discipline in v figa-moštvu! Centralni volilni odbor je povsod dobil zaupanje — le na Dolenjskem ne; temveč od tu se mu je — če tudi ne njemu naravnost, reč je ista — brzojavila, da Dolenjem neka diktatura ne ugaja. Istinito! večina dolenjskih volilcev ni hotla vpogniti svojega tilnika v jarem diktature onih mož, ki jih je deželno zastopstvo v sklepu deželnega zbora izvolilo v poverjenike svoje o bodočih volitvah, in ki so le one gospode proglašali za kandidate, ktere si je bila s prva večina volilcev izvolila; a vpognila ga je v jarem druge diktature, didakture c. kr. uradnikov. Stali so si toraj nasproti kandidatje narodnega centralnega volilnega odbora, in pa „uradni kandidati“, kakor je „Vaterland“ pisal. Zmagali so slednji. Kaj je temu vzrok? Ni moj namen opisovati kako vrlo se je agitiralo; kako so se volilci begali, da naj nikar ne volijo n. pr. Windischgrätz, ker ni naš domačin, ker nima na Kranjskem nobenega posestva, toraj tudi srca ne za naše kmete itd. Tudi ne maram podrobno razlagati, kako so trije agitatorji iz Mokronoga: župan, učitelj in poštar pogrevali že zastarelo, pa po mnenju teh gospodov menda še vedno dobro in umestno psovko: „farjev nikar ne volite!“ Reč je dognana; Windischgrätz je propadel, ker nima posestva, grof Margheri pa menda zato, ker ima posestvo ter je grajščak v sredini svojega bivšega volilnega okraja! Ali ka-li?!

Reč je končana (?) in želeli bi le bilo, da bi si nova dva zastopnika prizadevala s svojim postopanjem zadovoljiti tudi one gg. volilce, ki jima zdaj niso mogli in sicer zaradi temnih vzrokov, svojega zaupanja skazati; če ne teh, saj tiste, kateri so jima vse zaupanje skazali. „Zvonenje po toči“ tedaj ni dalo povoda tem vrsticam. Bog daj, da bi se reč na bolje obrnila, kakor zdaj kaže in se misli. A letošnje volitve so vsekako podužljive; če tudi ne za sedaj, ker je prepozno, pa zanaprej. Zato ne bode škodovalo, če jih malo z bistrejšim očesom pogledamo. Pravil mi je nek prijatelj, da je dobil pismo od odlične osebe iz stolice Kranjske, v katerem se duhovnom nekako očita, da so oni vzrok, da se je rušila „disciplina“ in da je propadel po centralnem volilnem odboru priporočen kandidat, knez Windischgrätz, ker le na to volitev se hočem najbolj ozirati.

Na prvi pogled me je to kar osupnilo; kajti védel sem, koliko so si gg. duhovniki prizadevali, da bi se bil izvolil stari konservativni poslanec — in zdaj naj se pa njim pripisuje propad? Otožno! A ko se mi je kri ohladila in razum zopet začel svoj posel, dozdevalo se mi je, da bi omenjeno očitjanje vendar morda ne znalo biti brez vsega pomena. Pa že naprej povem, da ni moj namen, ktereга osebo žaliti, kajti tako daleč sem že dospel, da vem ločiti osebo od stvari; tudi ni moj namen, da bi jaz komu vsiljeval svoje mnenje, kajti vsak g. duhoven ima že dovolj skušnje, večinoma veliko več, nego pisavec teh vrstic. Toraj le svoje mnenje izrazim, ki naj se tudi kot tako sprejme. In to mnenje je: da so morda res tudi gg. duhovni, če ne naravnost, pa saj posredno nekoliko krivi, da je zmagal tuji, t. j. ne priporočen kandidat. Večinoma si duhovniki res hvalevredno prizadevajo, da bi bil vselej pravi kandidat izvoljen, to pripozna tudi ves svet. A sem ter tje so vendar nekteri drugega mnenja in toraj pustijo vse v nemar, naj volitev gré svojo pot, kakor ravno rada. Jaz tu ne pristavljam nobene lastne besede, ampak le rečem: Naj č. gg. poslušajo glas viših pastirjev, škofov (zlasti letos so se skoraj vsi oglasili), naj

čitajo dotične knjižice od volitev, zlasti najnovejšo, ktero je letos tudi „Slovenec“ priporočal in gotovo bodo drugega mnenja — morali bodo biti. — Premišljeva je to reč, se mi hoče dozdevati, da je gg. duhovnikom marsikterikrat na poti neka predomača prijaznost do svetnih veljakov v srenji: uradnikov, učiteljev, županov itd., ki duhovnikom marsikje na veljavi (avtoriteti) škoduje. „Caritas habenda ad omnes, sed familiaritas non expedit“ pravi Kempčan (De imit. Chr. lib. I. 8, 2). Iz vse te tvarine hočem le en izraz predomače preprijaznosti omeniti, dandanes toliko navadnega medsebojnega tikanja. To je med družbinskimi članovi kaj umestno in ljubo, a pri duhovnikih ne. Marsikterim se celó umestno ne dozdeva, da bi se med seboj (zlasti „coram populo“) tikali, kaj še le „cum laicis“? Reče naj kdo, kar hoče, a resnica je, da ta predomača „familiaritas“ vselej več škoduje kakor koristi. Recimo, da duhovnik razlaga zapoved od posvečevanja praznikov, od zdrževanja mesnih jedi o gotovih dneh, o velikonočni spovedi, potem pa pride v družbo ter se tika z ravno tistimi, ki hodijo namesto k maši raje na lov ali v krčmo, ki nobenega petka in posta ne poznajo enako židom in luteranom, ki se s spovedjo norčujejo ter sv. zakramente zaničljivo zasramujejo. Mar li bo duhovnik s tem na veljavi pridobil? Pač ne, ampak ravno narobe; ljudstvo si misli: Ali to ni res, kar je učil ter sam ni od tega prepričan, ali pa je vse eno, naj stori človek tako ali tako, je lahko poštenjak.

A naj se vrnem k volitvam, da okrepim svoje mnenje, da so duhovni vsaj nenaravnost morda nekoliko pripomogli k propadu konservativnih kandidatov na Dolenjskem; vprašam: Li zamore tikanje med duhovni in uradniki kaj vpljivati na volitve? Odgovorim: dà, in še veliko. Kako? Izvolitev poslanca je odvisna od volilnih mož. Preden pa se vrše prvotne volitve, so volilni možje navadno že vganjeni. Uradniki, posebno sodniki, morajo znati in tudi znajo dobro in sladko govoriti, sicer bi ne bili dosti zmožni za svoj težavni posel. Tak uradnik, ali recimo sodnik, pride h kmetu ter ga začne najprvo popraševati, koga bi on volil, ako je bil izvoljen za volilega moža? Beseda besedo dá, in mož je dobljen — le še en pomislek ima: On bi rad volil tistega, ki ga bo volil njegov duhovni pastir. Na to pa je kaj lahek odgovor: „O oče, saj saj se vam ni treba nič bati, da bi vam jaz kaj napačnega svetoval; saj veste, kako tudi jaz duhovne spoštujem, saj vidite, da se še z gg. župnikom, ali z g. kaplanom tikava; toraj veste, da sva prijatelja in ne nasprotnika.“ Mož dá besedo, in ptiček je vjet. Kdo je vzrok. Tikanje (Exempla odiosa).

To so limance, na ktere se vsede masikteri ptiček, kajti le malo je takih mož, kakor je neki župan na Dolenjskem — imena ne maram povedati, ker bi morda dotičniku ne bilo všeč, čeravno bi ne škodovalo, da bi se vsaj taki vrli možaki spoznavali, pri katerem je bojda sodnik cele tri četrt ure sedel in ga nagovarjal, naj bi volil ž njim, pa ni dobil drugega odgovora, kakor le: Jaz vašega kandidata ne bom nikoli volil; ampak volil bom, kakor gosp. kaplan; pač pa jih je veliko podobno nekemu drugemu županu, tudi na Dolenjskem, ki se duhovnom sicer vedno prilizuje, rad k njim zahaja „na kozarec“ in se tudi ponaša, da se z mnogimi duhovni tika: ki pa je oslepljen po agitatorjih iz prevelike prijaznosti do duhovnov, v Radečah kričal: „F... nima nič, jaz pa imam desetake.“ *) Da, da, desetaki so delali veliko vtisa in spremenili marsiktero voljo, da je namreč mnogo mož danes stalo za disciplino in kneza W., jutri pa volilo vsiljenja.

Naj k sklepu še opomnim. Po mojih mislih je k propadu priporočenega kneza W. mnogo pomagalo njegovo izrečeno katoličanstvo; toraj ravno to, kar bi ga imelo najbolj priporočati. Javno izreklo se je to malokje, ker si je to malokdo upal storiti, a zgodilo se je pa tu in tam. Nektere liberalne gospode je vendar že malo peklo, da se jim knez predbaciva v tej reči. Na hvalo jim je prišlo, da knez ni rojen Slovenec, pač pa njegov nasprotnik, toraj le pridno se prilike poslužiti. Da je pa od tod ves značaj in vsa zanesljivost poslanca, da sama slovenska narodnost rodi Vincencija Kljuna in tovariše, to gospode malo briga. Želimo, da bi bili naši sosedje in značajni Gorenjci pre-

*) Jaz ga sicer nisem sam slišal; pravilo pa mi jih je več o tem. Če je resnica, čegavi so bili pač desetaki!? Sramota!

vidniši, če na to pride, da si bodo morali drug- zega poslanca voliti.

Naj bo zadosti! Le to še enkrat prosim; ko bi se primerilo, da bi te vrstice ne šle v koš g. vred- nika, naj se sprejmejo „sine ira et studio“, kakor so bile tudi pisane. Naj se mi nikar ne za- meri, da sem se predrznil očitno spregovoriti in gra- jati napako, ki se nahaja pri onem stanu, ki je bil, in je še zdaj steber duševnega razvoja našega na- roda, in ki ima srce ne le za dušni, marveč tudi za telesni blagor ljudstva in države.

Sedanje volitve so končane, in ako ne bode državni zbor drugače vkrenil, bodo tudi obstale. Stali smo si nasproti: konservativci odkriti in po- kriti liberalci. Čez 6 let se spet vidimo pri zeleni mizi; nikar si nikakor ne zavezuje rok! Naj bi bili takrat naši volilci bolj značajni.

Domače novice.

(Laibacher Correspondent des „Vaterlandes“) je naslov nekega domačega članka v današnji „Laib. Ztg.“ Komaj smo lastnim očem verjeli, ko smo začeli članek brati. Ker s tem hoče „Laib. Ztg.“ tudi odgovor dati „Slovencu“ na uvodni članek od 15. t. m., ne moremo odgovora kar tiho prezreti. Čudno se nam zdi, kako se dá „Laib. Ztg.“ strasti tako preslepiti, ko si nekaj časa vendar pri- zadeva dostojno pisati in tudi katoliški cerkvi ne biti sovražna, kakor so mnogokrat enaki listi! Pa — pogledjmo malo vsebino današnje „Laib. Ztg.“

Najprvo trdi, da je Ljubljanski dopiso- valec več kakor celo leto v „Vaterlandu“ molčal, sedaj pa hoče zamujeno nadome- stiti toraj se je oglasil v listu, od kte- rega vé, da pride v roke krogom, v katerih njegovi sicer neslani, pa s posebno na- menom pisani članki osupnejo. — O tem, kar je gospod rekel o neveljavnosti Šukljeve izvolitve nočemo besede zgubiti, ker o tem je ravno pokazal, da se je znabiti kaj drugega učil, a postave razla- gati gotovo ne. — Imenuje ga v spisu čudnega svetnika; očita mu, da je celó navodil nek stavek iz „Laib. Wochenblatt“-a ter vpraša, če se je li prej trikrat prekrizal; očita dalje ne z besedo, pa prav umevno, da se drži jezuitskega vodila: „Sredstva posvečujejo namen“ in zadnjič pravi: To bodi tudi odgovor „Slovencu“ na njegov članek 15. t. m., očitno od ravno tega dopisovalca z enakim namenom.

Daljši odgovor na to prepuščamo g. dopisovalcu, če se mu vredno zdi; o čemur pa jako dvomimo, ker na surove psovke se odgovarja le z — molčan- jem. Prašamo pa „Laib. Ztg.“ le v kratkem: Kaj ji dá pravico, tako grdo in neolikano napadati časti- vrednega gospoda dopisovalca, kterega poznati hoče? Se li to spodobi za vladen list? Se li to pravi koga zavriniti in njegove dokaze ali stavke ovreči? Mar li uradnega lista ni sram, komu taka mnenja in na- mene podtikati, kar se tu zgodi — kar je bilo že stokrat ovrženo in nikdar dokazano (finis sanctificat medium). Konečno le še odgovor nemškemu Ljub- ljanskemu časniku na njegov zaničljiv stavek: To tudi v odgovor „Slovencu“, ki 15. t. m., itd. Toraj vse te psovke podtikanja naj bodo „Slovencu“ v od- govor na uvodni članek št. 133 t. l.? Dobro, vzame- mo ga na znanje; a odgovora naj „Laib. Ztg.“ nikar ne pričakuje, ker psovke in surovosti se ne zavračajo; z enakim pa odgovarjati se nam dozdeva ne vredno za vsak pošten list. „Laib. Ztg.“ naj nam dovoli le še prašanje: V kateri vrstici, s katerim stav- kom je preklicani „Slovenec“ št. 133 od 15. junija t. l. Vam tako grdo zabavljaj? Sapienti sat!

(Nemška šola v Ljubljani) je dobila prvo po- dlago. 55 otrok oglasilo se je na magistratu za tisto, med temi je 33 dečkov in 22 deklic. Prvi razred je toraj že tudi pičlo, vendar zagotovljen. Kaj pa bo sedaj s c. kr. vadnico? Ako imajo Nemci od novega šolskega leta pravico svojo šolo imeti, se ravno tako in prav s tisto pravico Slovincem ne sme odrekati slovenska vadnica. In zakaj? Zato ker bodo 1. otroci to šolo obiskavajoči od bodočé jeseni sami Slovenci, kajti nemški pojdejo v svojo šolo. 2. Ker se učitelji na teh šolah pripravljajo vseskozi za slo- venske šole, kjer bodo delovali in si kruh služili. Tako bi moralo biti po pravici in resnici!

(Trgovinska in obrtna družba v Ljubljani)

ima danes ob 6. zvečer v mestni dvorani sejo s tem- le dnevnim redom: 1. Poročilo o delovanju. — 2. Poročilo o trgovinski pogodbi z Rumunijo. — 3. Poročilo o prenapredbi postave o privilegijah. — 4. Poročilo za- devajoče uvrstenje onih pisarnic med dopuščane obrte, ktere dajo poročila o kreditu obrtnih podjetij. — 5. Poročilo o ustanovah za trgovce, kteri se po- šiljajo v tuje dežele. — 6. Predlog za 4 prisednike pri trgovinski sodnji v Ljubljani. — 7. Poročilo o ustanovi zadrug v političnem okraji Postojna. — 8. Poročilo o protokoliranju enega obrtnika. — 9. Po- ročilo o napravi podružnice colnega urada na tukajšni pošti. — 10. Sostava odsekov.

(Dež), kterega smo se včeraj nadjali, nas je v resnici osrečil. Če smemo po oblačnem in vse čez prepreženem obzorji soditi, so ga deležni postali tudi naši bratje Štajarci, od koder so se včeraj zjutraj k nam jeli valiti črnosivi oblaki; poleg teh pa je mor- al doseči tudi naše Dolenjce, kjer je bilo vse zaba- sano videti. Na katero stran koli naj smo se danes zjutraj tudi ozirali, ko je v Ljubljani tako krepko lilo, viditi je bilo, da mora biti „vse na tleh“.

(V mestni šolski svet) izvoljena sta bila za bodočih šest let gg. učitelja Raktelj in Žumer. († Čast. gosp. Franc Urajnar), vpokojeni du- hovnik v Vavtovski je umrl 2. junija t. l. po dolgem bolehanju previden s sv. zakramenti. Pokopali so ga 4. junija Novomeški prošt, prečast. g. Peter Urh v navzočnosti osem duhovnikov in mnogo ver- nega ljudstva. Naj počiva v miru!

(Suša) jako občutljiva je že po južnem šta- jarskem, ker v tem mesecu še ni bilo dežja, solnce pa vsak dan hudo pripeka, zraven pa še včasih veter zemljo suši. Vinogradom sicer to vreme ugaja, zlasti ko bi še ob času cvetenja tako ostalo, poljski sadeži, zlasti krompir, pa morajo v rasti za- ostati, če ne bo kmalo dežja.

(Matura) ali zrelostni izpit se letos na Mari- borski gimnaziji začne dne 2. julija, in kakor se čuje, bodo kmalo po skušnji abiturijenti smeli domu oditi.

(Obesil se je) včeraj dopoldne v Reki bla- gajnik ondašnje hranilnice, ker je zvedel, da bodo pregledovali blagajnico in da ga imajo na sumu. Ker mu domu ni bilo več mogoče po revolver, šel je v ljudski vrt; ondi si je odpel jermen in ker je bil še nekaj prekratek, ga je zvezal s koncem vr- vice in se je potem obesil nanj. Dobili so ga že mrtvega. Ljudi se je silno veliko skupaj zbralo. Ko- liko je škode se še ne vé. Več o tem sporočal nam bode izvestno naš Reški g. dopisnik.

Razne reči.

— O delavskem uporu v Brnu na Mo- ravskem „Politik“ nekoliko drugače sporoča, kakor so se telegrami glasili. „Politik“ pravi, da je med vojaki in delavci tudi kri tekla in je na obeh straneh več ranjenih. Delavci imajo rane od orožja, vojaki pa od kamenja, s katerim so jih delavci spre- jeli. Delo so vstavili v desetih tovarnah h kratki. Ob 9. uri zvečer, 16. t. m., so se prav dobro sprejeli delavci z vojaki, pa so se morali takoj umakniti; le kamenja so veliko na-nje zmetali. Ob 11. uri je bilo že vse mirno.

— Razkolniška cerkev pod krono sv. Štefana imela bo letos vélik cerkveni zbor in se že povsod zanj priprave delajo. V Zagrebu imeli so včeraj volilni shod, kteremu je predsedoval protopop Begovič. Na dnevnem redu so imeli vprašanje ali se pošljejo volilni možje na Zomborski zbor ali ne, ter so se vsi proti pošiljati izrekli. Od- bor povdarja v svojem poročilu, da se mora v bo- dočnosti večo skrb obračati na podporo srbsčine in pa srbskih šol. Sklenili so le take poslance na kon- gres poslati, ki bodo obljubili k opoziciji pristopiti in proti vsemu glasovati, kar bode sinoda predlagala; to pa zato, ker mislijo patrijarha Angjelića odvreči in na njegovo mesto družepa vrednejega namestnika postaviti. Angjelić se je namreč letos hudo za- meril pri vseh razkolnikih po svoji nedosegljivo smešni politiki o svetosti sv. Cirila in Metoda!

Telegrami.

Brno, 19. junija. Kujanje je vedno večje, ker delavci poleg 10urnega dela zahtevajo tudi še povišanje plače. Tovarnarji so pa po- nudili 10³/₄urno delo in se te ponudbe drže.

Madrid, 18. junija. Včeraj zbolela je tu- kaj jedna osoba za kolero. V Murciji, Valen- ciji in v Kastelanu zbolelo je včeraj 575 ljudi za kolero, pomrlo pa 222.

„SOKOL“

napravi

v nedeljo 21. junija 1885

svoj

velik izlet v Loko.

„Sokoli“ zbirajo se do 6. ure v društveni opravi v Ljubljanski čitalnici.

Točno ob 6. uri dvignejo se z zastavo in godbo na južni kolodvor, od koder jih bo vlak ob 6. uri 40 minut v Loko odpeljal.

Iz Loškega kolodvora podali se bodo „Sokoli“ preko Suhe na Hribec, kjer bodo imeli sv. mašo.

Po službi božji pojdejo v mesto k Guzelju na zajutrek. Na to bo razgled po Loki in Lo- škem gradu.

Skupno kosilo opoldne imel bo „Sokol“ na „Štemarjih“ pri županu g. Sušniku, kjer ostane do 4. ure popoldne.

Ob 4. uri popoldne razpel bo peruti z godbo in zastavo „na Vincarje“, kjer bo telovadba, godba, ples in koncert Ljubljanskih čitalničnih pevcev.

Po 8. uri odhod na kolodvor.

Ako bo vreme neugodno se izlet preloži.

Odbor.

Tržaško tržno poročilo.

Kava: Santos po 44 gl., Rio 43, St. Domingo 53, Portorico 75, Cejlon 66—125, biserna 90, Java 57, Mokka 85—95.

Sladkor po 26—30 gld.

Dišave: poper 91 gl., žbice 67.

Južno sadje: dateljni 23, fige iz Kalamate 13, iz Smirne 20, rozine 14, pomorance 4, limone 2 za vsak zaboj, rožiči 7, mandeljni 74.

Olje: laško 65—90 gl., albansko 41—48, dalma- tinsko 43, angleško 31, petrolej 9.50.

Kože: juhtovina 260, podplatje 140—160, te- letnina 357—616, jagnječi kožuhi sto komadov 70, zajčje sto komadov 20 gl.

Volna: bosanska 105 gl., albanska 112, ister- ska 110.

Bombaž: ameriški 75, indiški 47.

Ježice po 22—28 gl.

Žito: pšenica ruska 9—9.50, laška 9.25, ko- ruza 6.75, rž 7, oves 8.75, fižol 10, grah 11—15, riž laški 14—21, indiški 12.50 goldinarjev za vsakih 100 kilogramov.

Mast: maslo 95—100, angleška 50.50, ogerska 59, špeh 51.50.

Tujci.

17. junija.

Pri **Maltcu**: Berger in Winzl, trgovca, z Dunaja. — Jan. Grof Gleispach, c. k. kamornik in dvorni svetnik, iz Gradea. — Viktor Bajardi, c. k. računski preglednik, iz Gradea. — Josip Loser, trgovec, iz Trsta. — Emil Peyl, c. k. stotnik, iz Zadra. — Baroninja Benko, z družino, iz Pulja. — Anton Šave, posestnik, iz Kresnice.

Pri **Slonu**: F. Bastolz, trg. pot., iz Milana. — Karl Schulz, hišni posestnik, z Dunaja. — Julij Frank, ravnatelj, iz Beljaka. — Anton Pranuda, zasebnik, z družino, iz Lušina. — Vine. Langer, zasebnik, iz Pulja.

Pri **Južnem kolodvoru**: J. Poljanski, duhovnik, iz Trsta. — J. Ramor, zasebnik, iz Trsta. — Josip Fajdiga, za- sebnik, iz Sodrčice.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

19. junija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	82 gl. 55 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 20 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 30 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ — „
Akcije avstr.-ogerske banke	858 „ — „
Kreditne akcijske	288 „ 40 „
London	124 „ 25 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 85 ¹ / ₂ „
Ces. cekini	5 „ 86 „
Nemške marke	60 „ 95 „

Ivan Lapajne v Krškem

je izdal in ima v zalogi sledeče (18)

knjige in knjižice za ljudske šole in učitelje:

a) Praktično metodiko	cena — gl. 80 kr.
b) Prvi poduk	— „ 60 „
c) Fiziko in kemijo	— „ 60 „
d) Prirodopis	— „ 56 „
e) Zemljepis	— „ 26 „
f) Geometrijo	— „ 24 „
g) Malo fiziko	— „ 23 „
h) Domovinoslovje	— „ 20 „
i) Pripovedi iz zgod. Štajerske	— „ 6 „
j) Opis krškega okraj. glav.	— „ 30 „
k) Zgodovina štaj. Slovencev	1 „ 20 „

Isti pisatelj ima v zalogi tudi razne pisanke in risanke, mali slovenski zemljevid krajske dežele z deli sosednih kronovin, cena 1 kr., ter slovensko-nem- ški zemljevid Avstrijsko-Ogerske, cena 1 kr., in zemljevid Krškega okrajnega glavarstva, cena 5 kr.